

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פכ"ט מהלכות
שנת הלכה יב סג
עשין כט טו"ט א"ח
סיון רע"א סף ד:

דילמא משבשתא היא. וזרייתא קמייחא דקמני מן המנחה ולמעלה
היא עיקר משום דלדידיה אחילא מתני' ככולי עלמא א:
ה"ג והאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא רבי אבהו א"ר יובי בר ר'
חנינא. ולא גרס רבי יוחנן א"ר אבהו דרבי חנינא דר' יוחנן הוה:
מבבלי דפליגי בהפסקה בדתניא.

משבשתא היא. והכי איבעי ליה למיתני מנ' שעות ומחלה ואלין:
וקא סגא קמיה. להך מתניתא הכי מנ' שעות ולמעלה אלמא מתרמא
היא: **אלא מהווייהא כרז הונא.** ומן המנחה דקמני מתניתא קמייחא
סמוך למנחה קאמר: **הלכה מכלל דפליגי להפסקה.** הא דא"ר ירמיה
הלכ' כר' יהודה בערב הפסקה דמשמע

(א) [שנת קו: וש"נ],
(ב) [מספתא דביבית
רפ"ה] א [לעיל כ"ט]:
(ד) [ע"ב].

תורה אור השלם

1. והדמך שב מגנת
הביתן אל בית משתה
דין והקן נפל על המטמר
אשר אסתר עליה ויאמר
המלך הגם לכבוש את
השולבה עמי בבית הדבר
יָצָא מפי המלך ופני הקן
קפף: אסתר ז ח

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה מפסיקין
וכי עד שמתקן לר' יהודה
כל"ל וזמית אפילו נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מבבלי. ודייק
מדאמרין אין מפסיקין
וכי דבע"ש שרי ר"י אפי'
להתחיל. קשה לו הא
ר"י אמר לזין מפסיקין
אפי' אמר שמתקן להתחיל
אסור קודם קידוש דמ'
אין מפסיקין וי"ע:

מוסף תוספות

- א. אפי' כר' יהודה. מוס'
שאלן. ב. כל שכן דאין
מפסיקין. מוס' ר"פ.
ג. גבי אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי. מוס'
שאלן. ד. אחרת. שם.
ה. ולשם פסח. שם.
ו. וקשה דלכאורה משמע
בשמעתין רשני מהלכות
הם, דפליגי בהתחילת
ופליגי בהפסקה. מוס'
ר"פ. ז. כדברי רבינו
יהואל. שם. ח. ח"ל.
כלומר כיון שאהא כותב.
שם.

דפליגי נמי רבי יוסי בערב הפסקה
להפסקה הוא דפליגי דלס התחיל לאכול
אף בערב הפסקה אינו מפסיק אצל
להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתניתין
בהתחלה לרבי יוסי אינטרין דקמשמע
לן דמודה רבי יוסי בערב הפסקה דאין
מתחילין: **דסניא.** דהפסקה נמי
פליגי: **אין הלכה כרבי יהודה.** דלמר
מפסיקין דמשמע עקרת שולחן: **ולא
כרבי יוסי.** דלמר אין מפסיקין כלל:
אלא פורס מפה. על השולחן ומקדש
היום וחוזר ואוכל:

רשב"ם

דילמא משבשתא היא. דה"ל למיתני מנ'
שעות ומחלה ולמעלה א"י מן המנחה
ולמעלה כדמניא בההיא קמייחא: **אמר
מרימר.** לאו משבשתא היא: **אלא
קשיא.** הך זרייתא בתרייתא דקתני א
מנ' ולמעלה אלמא סמוך למנחה נמי
קאמר רבי יהודה בערב שבתות
יו"ט וליכא לאוקומי שהתא מתניתין
כרבי יהודה דמאי שנא ערבי פסחים
דנקט בהו סמוך למנחה טפי משבתות
יו"ט: **אלא מהווייהא כרז הונא.** דלרבי
יוסי אינטרין ומן המנחה דקתני הך
זרייתא סמוך למנחה קאמר: **מכלל
דפליגי רבי יוסי בתרווייהו.** אפי' בערב
הפסקה והכי מוקי למתני' כר' יוסי:
מכלל דפליגי להפסקה. הא דא"ר

ירמיה הלכה כרבי יהודה בערב הפסקה דמשמע דפליגי נמי רבי יוסי
בע"פ להפסקה הוא דפליגי דאי התחיל לאכול אף בע"פ אינו מפסיק
אצל להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתני' בהתחלה ולר' יוסי אינטרין
דקמ"ל דמודי ר' יוסי בערב הפסקה דאין מתחילין: **דסניא.** דהפסקה נמי
פליגי: **מפסיקין לשבתות.** אם התחיל סעודתו בהימר קודם המנחה והיה
אוכל והולך עד שמתקן (א) אפי' לר' יהודה מפסיק סעודתו מיד כשיחשיך
ומקדש היום: **וקדש עליהן.** שהחשיך: ה"ג בתוספתא דזכרות **אמר
לו רצן גמליאל לר' יוסי בר' ר'אונך שפסיק וניחוש לדברי יהודה חזירו
אמר לו כלל יוס אהם מהצד דברי לפני יהודה ועכשיו אהם מהצד
דברי יהודה בפני הנוכח את המלכה עמי צבים אמר לו א"כ לא
נפסיק שמה יראו כו'. כרבי. כך קראו רשב"ג לר' יוסי בר חלפתא
כלומר גדול הדור: **הגם לכבוש.** כלומר בפני אהם מביישי: **אמר לו רשב"ג
א"כ לא נפסיק כו'.** שמעינן מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף
ט' שעות ולמעלה כסתם מתני' אצל בערבי שבתות וי"ט מותר לאכול
מן המנחה ולמעלה דהא סתם לן תנא דמתני' כרבי יוסי מדנקט ערבי
פסחים מכלל דבשאר י"ט שרי וק"ל נמי (עירובין ד' מו): **הלכה כר' יוסי**
מתצירו דר' יוסי אפי' להתחיל ולאכול אחר ט' שרי בהדיא לקמן [ע"ב]
בשמעתין דלמר אלמא הא דתניא ושון שמתחילין אימת אי בע"ש הא פליגי
ר' יהודה ומיהו לענין הפסקה אין הלכה כר' יוסי בערבי פסחים אלמא
כר' יהודה שאם התחיל לאכול קודם ט' ומנשך אכילתו עד שחשיכה
זריך לעקור את השולחן מיד כשיחשיך ולהחזירו לשם פסח ובשבתות
זכ"ט לא יפסיק אלמא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו: **לא כר'
יהודה.** דלמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא כר' יוסי.** דלמר א"כ
להפסיק כלל אלמא יגמור סעודתו אפי' משחשיכה ויצרכו דבמ"ז ואח"כ
נתיב לו כוס שני לקידוש היום כדתניא לקמן בשמעתין אלמא פורס מפה
על המאכל כדין כל שבתות השנה שהציאו להם על השולחן קודם קידוש
כדתני' לקמן) א"כ משום סילוק פתורא ואח"כ אומר קידוש היום על הכוס
וחוזר ואוכל וגומר סעודתו. ונראה בעיני דס"ל לשמואל דהלכה כרבי יוסי
דקתני זכרייתא שקבעו הלכה כמותו אלמא שצא להחמיר על עמ'ו קמ'
שלא יגמור סעודתו ויקדש אח"כ אלמא יקדש תחלה ואח"כ יגמור סעודתו
דאלת"ה שמואל דלמ' כמאן דהא זכרייתא דקתני פורס מפה ומקדש לא קאי
בהפסקת אכיל' כלל אלמא צבא לקדש עתה ולאכול בשבת לכתחלה מיירי:**

דילמא משבשתא היא א"ל מרימר ואיתימא
רב יימר **אנא איקלעי לפירקיה דרב פנחס**
בריה דרב אמי וקם תנא ותני קמיה וקיבלה
מיניה אי הכי קשיא אלא מהוורתא כדרב
הונא ולרב הונא מי ניחא והאמר רבי
ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא א"ר אבהו א"ר
יוסי בר רבי חנינא הלכה כר' יהודה בערב
הפסקה והלכה כר' יוסי בע"ש הלכה כר'
יהודה בערב הפסקה (ב) **מכלל דפליגי רבי יוסי**
בתרווייהו לא הלכה מכלל דפליגי בהפסקה
דתניא (ג) **מפסיקין לשבתות דברי רבי יהודה**
רבי יוסי אומר אין מפסיקין ומעשה ברשב"ג
[ורבי יהודה] ורבי יוסי שהיו מסובין בעכו
וקדש עליהם היום א"ל רשב"ג לרבי יוסי
כרבי רצונך נפסיק וניחוש לדברי יהודה
חזירו אמר לו בכל יום ויום אתה מחבב
דבריי לפני רבי יהודה ועכשיו אתה מחבב
דברי רבי יהודה בפני הגם לכבוש את
המלכה עמי בבית א"ל א"כ לא נפסיק שמה
יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות אמרו
לא זו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי:
אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי אלא פורס מפה ומקדש
אניי והא אמר רב תחליפא בר אבדימי
אמר שמואל כשם שמפסיקין לקידוש
קד

רבינו הגנאל

ושקלינן וטרינן ואוקמה
רב הונא למתני' כרבי יוסי,
ובערב הפסח משום חזיבא
דמצה אסור למיכל מן
המנחה ולמעלה, ומודה
ליה לרבי יהודה בערב
הפסח. והא דאמר ר'
יוחנן הלכה כרבי יהודה
בערב הפסח והלכה כרבי
יוסי בערבי שבתות ובערבי
ימים טובים. אוקמינה
להפסקה, דתניא מפסיקין
לשבת, ועוקרין את השולחן
ומקדשין ומברכין ברכת
המזון. דברי רבי יהודה.
רבי יוסי אומר אין
מפסיקין, אלא גומרין
סעודתן ומברכין ברכת
המזון ואחר כך מקדשין.
ומעשה ברבן גמליאל ור'
יוסי ור' יהודה שהיו
מסובין בעכו וכו' עד לא
זו משם עד שקבעו הלכה
כרבי יוסי. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין הלכה לא
כרבי יהודה ולא כרבי יוסי
אלא פורס מפה ומקדש.

במקום עקירת שולחן לרבי יהודה: **ר"ב יוסי אומר אין מפסיקין.**
וגומר כל הסעודה ומצריך זכרת המזון ואח"כ מקדש כדמוכח בזכרייתא
דלקמן (ד' ק"ג). משמע דאין צריך לעשות סעודה ל' שש שבת' דאי צריך
מה לו להמתין יפסיק מיד וא"ת ואין יעשו קידוש צלל סעודה הלא
אין קידוש אלמא במקום סעודה וי"ל דחשיב קידוש במקום סעודה כיון
שמיד אחר הסעודה עושה קידוש ואותה סעודה עולה לו לסעודת
שבת כדמוכח בתוספתא דקתני צבילתיה דרבי יוסי ומזכיר של שבת
בזכרת המזון ומיהו קשה לר' יוסי איך יעשו ד' כוסות כיון שלא יקדשו
אלא אחר זכרת המזון ולא יעשו סעודה אחרת וי"ל דיעשו ד' כוסות
שלא כסדר הרגילין לעשות כוס זכרת המזון תחלה ואחריו כוס של
קידוש וירקות ואחריו כוס שלישי למה נשתנה ואחריו מרור ועל כוס
רביעי הלל: **אין מפסיקין.** בהתחילו בהימר איירי דבהתחילו
באיסור מודה ר' יוסי דמפסיקין ולרבי יהודה נמי דמפסיקין היינו
כשכבר קידש היום כדמוכח בעובדא דמיימית דקתני וקדש עליה היום
אצל הגיע שעת מנחה אין מפסיקין והלכה כרבי יוסי ובערבי שבתות
וי"ט אפי' להתחיל שרי כר' יוסי דרבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי
כדמוכח בעירובין (ד' ק"ג מו): ובערבי פסחים אסור להתחיל ואם התחיל
אפי' בהימר מפסיקין בזכרת המזון דבהא פסקין כר' יהודה ומורי
רבינו יחיאל אומר מדפסיק כר' יוסי בהפסקה צההוא עובדא מכלל
דלכתחלה לא קי"ל כוותיה ועוד כתב בה"ג דבע"ש אין להתחיל לאכול
מן המנחה ולמעלה דאפי' ר' יוסי לא קאמר אלמא דלא יפסיק אצל
להתחיל לא וע"כ ה"פ דלא קי"ל כרבי יוסי אלמא להפסקה אצל לא
להתחיל: **שחריץ** מסובין והתחילו בהיתר שהרי רבי יהודה היה
שם. ה"ג בתוספתא אמר לו א"כ לא נפסיק וה"פ א"כ כיון שמתיב"ל לא
נפסיק שמה יראו התלמידים: **אלא פורס מפה ומקדש.** י"י רשב"ם
דאית ליה לשמואל דהלכה כר' יוסי אלמא שצא להחמיר על דבריו שלא
לגמור סעודה קודם קידוש דאי לא תימא הכי שמואל דלמר כמאן
דזרייתא דקתני פורס מפה ומקדש לא מיירי בהפסקת אכילה אלמא
צבא להתחיל לאכול וצחטא דחק דשמואל סבך כחכמים דהיי איתא
צירושלמי רב יהודה צבא שמואל זו דברי ר' יהודה ור' יוסי אצל
חכמים אומרים פורס מפה ומקדש וזריך לדקדק כמאן דהלכה דאע"ג
דלמר ר' יוחנן לעיל הלכה כר' יוסי וצמי שהוליוהו (ד' ס"ג מו): משמע
דהלכה כר' יוחנן לגבי שמואל איכא חד לישנא דלא א"ר יוחנן ורב נמי
סבך לקמן (ד' ק"ה). כשמואל וקאמר שבת קבעה נפשה ואע"ג דצשל סופרים הלך אחר המיקל היינו דוקא צבין כדלמר צב"ק דמסכת ע"ג (ד' ו):

ק